

Születésnap i ünnepség az ELTE Természettudományi Kar Harmónia termében

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Szerves Kémiai Tanszéke, az MTA-ELTE Peptidkémiai Kutatócsoportja és az MTA-ELTE Fehérjemodellező Kutatócsoportja 2018. április 20-án köszöntötte 90. születésnapja alkalmából Medzihradszky-Schweiger Hedvig ny. tudományos főmunkatársat, címzetes docent és Medzihradszky Kálmán akadémikust. Az ünnepség helyszíne az ELTE Természettudományi Kar lágymányosi északi tömbje volt és az ünnepi program jubileumi faültetéssel kezdődött, majd a Harmónia Teremben köszöntőkkel, zenéléssel folytatódott, végül közös fotóval, állófogadással és kötetlen beszélgetésekkel zárult.

Az ünnepi esemény házigazdája Klinghammer István korábbi rektor és Perczel András tanszékvezető egyetemi tanár, akadémikusok voltak. A bensőséges hangulatú összejövetelen megjelentek az ünnepeltek korábbi munkatársai, tanítványai, családtagjaik, valamint a kutatócsoportok jelenlegi munkatársai, doktoranduszai, a Béres cég vezetői (Béres József, Béres Klára) a Richter Gedeon Zrt., a Semmelweis Egyetem és az ELTE más intézeteinek munkatársai.

Medzihradszky Kálmán és Medzihradszky-Schweiger Hedvig indexét egyetemi tanulmányaik megkezdésekor még a Pázmány Péter Tudományegyetem adta ki, de 1950-ben vegyészként már az Eötvös Loránd Tudományegyetemen végeztek. Jubileumi Arany Diplomájukat 2000-ben, Gyémánt Diplomájukat 2010-ben, Vas Diplomájukat pedig 2015-ben vehették át.

Medzihradszky Kálmán az 1949/1950-es tanévben utolsó éves vegyészként „szaktanári engedéllyel végzett önálló bűvárkodást” (a szaklaboratórium korabeli elnevezése) folytatott és hónapokig tartó kitartó munkával az IG Farben cég eljárása alapján a szikrázóan kék színű „Indigosolblau” antrakinon típusú indigófestéket állította elő. Talán ennek a festéknek köszönheti, hogy Buckner Győző akadémikus, a szerves

kémia tanszék vezetője arra kérte, hogy kapcsolódjon be a poliglutaminsavak szerkezetének feltárására irányuló vizsgálatokba. Elhagyva a színezékek világát megismerkedett a peptidkémiaiával, amelynek hamarosan nemzetközileg elismert szaktekintélye lett. Kutatásai közül a legfontosabbakat említve az emberi adrenokortikotróp hormon (ACTH) teljes szintézisét valósították meg Bajusz Sándorral és a Kisfaludy Lajossal, munkájukat Állami Díjjal (1970) is elismerték. A továbbiakban a melanocita stimuláló hormon (MSH), valamint opiát peptidek szerkezet-hatás összefüggéseinek tanulmányozásával foglalkozott. 1970-ben már nagydoktori fokozatot szerez; ugyanebben az évben egyetemi tanárrá nevezték ki. 1982-ben az MTA levelező, 1990-ben pedig rendes tagjává választották. Medzihradszky Kálmán az ELTE rektorhelyettese (1980-83), az ELTE Természettudományi Kar dékánja (1983-89), a Kémiai Tanszékcsoport (1989-93) és az MTA-ELTE Peptidkémiai Kutatócsoport vezetője (1990-98) volt, 1999-től *professor emeritus*. A Köztársasági elnök a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjével tüntette ki (1998). Munkásságáért további számos elismerésként, az Akadémiai Díj (1962), Állami Díj (1970), valamint a Honoris Causa Pro Scientia Aranyérem (2001), a Bruckner Győző díj (2004), és az Eötvös-díj (2005) birtokosa, az ELTE diszdzoktora (2003). Rangos nemzetközi elismerésként a Csehszlovák Tudományos Akadémia Heyrovsky-érmét, 2002-ben pedig az European Peptide Society J. Rudinger díjában részesült.

Medzihradszky-Schweiger Hedvig szintén végzős vegyészként kapcsolódott be a Bruckner-tanszéken akkor induló mikroanalitikai vizsgálatokba és pályája során újtjára indította és több mint öt évtizeden át vezette a szerves kémiai mikroanalíziseket végző, mai napig működő mikroanalitikai laboratóriumot. Ugyancsak kutatási témái közé tartozott az α -melanotropin hormon szerkezet-hatás összefüggés vizsgálata, a korszerű aminosavanalízis módszerek alkalmazása az MTA-ELTE Peptidkémiai Kutatócsoport munkáihoz kapcsolódóan. 1998-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjével tüntették ki.

A kutató házaspárt köszöntő megszólalásokat Lovász László, az MTA elnöke, Szalay Péter, az ELTE rektorhelyettese, Surján Péter, az ELTE TTK dékánja kezdte. Méltatták az ünnepeltek tudomány iránti elkötelezettségét, szakmai sikereit, valamint Medzihradzky professzor egyetemi vezetőként eltöltött éveinek produktivitását, a professzor úr egyetem iránti elkötelezettségét.

Hudecz Ferenc akadémikus, korábbi rektor és kutatócsoport vezető, valamint kollégáik - Iván Béla és Sohár Pál akadémikusok, Benyhe Sándor, Süliné Vargha Helga, Magyar Anna, Bősze Szilvia, Róka András – és a család nevében Medzihradzky Zsófia köszöntötték a házaspárt.

A beszédekben szóba kerültek a korai kutató évek a pusztaszeri úti Központi Kémiai Kutató intézetben, a szegedi együttműködések, a kirándulások és azok a hobbiak, amelyek fontos részei - a szakma mellett - az ünnepeltek életének. Az egybegyűltek láthatták a kaktuszok, a bélyegek és a borkészítés, a tarokk kártya jelenlétét a tudományos témák mellett a házaspár életében. Az ünnepelteknek – távollétében – levélben fejezte ki jókívánságait Professzor David Andreu, aki European Peptide Society elnökeként és peptidkémikusként hosszú ideje ismeri a tudósházaspárt.

Horváth Ákos, Weiszbürg Tamás, Szendrő Péter a tudományos diákköri mozgalom elkötelezettjeként méltatták Medzihradzky Kálmán munkásságát, rámutatva arra, hogy professzor úr kutatócsoport vezetőként, kutatóként sokat tett azért, hogy a tudományos diákköri munka népszerű legyen a hallgatók körében.

Az ünnepi eseményen az ELTE Művészeti Együttes Bartók Béla Énekkarának tagjaiból álló kórus, valamint az Egyetemi Koncertzenekar tagjaiból álló vonósnégyes tette a zenén keresztül is, igazán emlékezetessé ezt a jeles ünnepet. Az együttes nevében Tóth Mária és Kotchy András köszöntötte az ünnepelteket, akik évtizedek óta jelen vannak mind az énekkar, mind pedig a koncert zenekar fellépésein.

Különleges ajándékként egy rövidfilmet tekintettek meg az ünnepeltek és az egybegyűltek, „Levél a jövőből” címmel, amelyet Perczel

András akadémikus, tanszékvezető felkérésére Orbán Tamás, producer, televíziós kreatív vezető (a film megtekinthető: <https://www.youtube.com/watch?v=wZh66fo7F2E> a linken) készítette.

A köszöntőket követte Medzihradszky-Schweiger Hedvig és Medzihradszky Kálmán megszólalása, akik köszöntötték az őket ünneplő kollégákat, családtagokat, beszéltek hitvallásukról, pályájukról.

Az ünnepségről készült galériát, videót az alábbi linkre kattintva tekinthetik meg: <https://www.elte.hu/content/medzihradszky-kalman-90.t.16497>. Az ünnepségen elhangzott köszöntőkhöz tartozó prezentációik az MTA-ELTE Peptidkémiai Kutatócsoport honlapján tekinthetőek meg.

Jubileumi faültetés, Eötvös Loránd tudományegyetem Természettudományi Kar, Lágymányos, 2018. április 20.

Az ünnepség házigazdái Klinghammar István és Perczel András, valamint a köszöntőt mondó Lovász László, Surján Péter, Szalay Péter

Az ünnepeltek a család nevében Medzihradzky Zsófia, kollégáik pályatársaik nevében köszöntő Iván Béla, Süliné Vargha Helga, Benyhe Sándor, Magyar Anna és Hudecz Ferenc

